

“ZATWIERDZAM”

DYREKTOR

mgr Dariusz Zebrowski

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

dla budynku Domu Pomocy Społecznej (DPS)

w Krakowie, ul. Rozrywka 1

Instrukcja powinna się znajdować w miejscach dostępnych dla ekip ratowniczych - w sposób zapewniający możliwość jej natychmiastowego wykorzystania na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych.

Autor opracowania:

Edward Wróblewski

inspektor ochrony ppoż.

KRAKÓW, styczeń 2022 rok

KARTA AKTUALIZACJI „INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO”

Lp	Data aktualizacji	Zakres aktualizacji	Pieczęć i podpis osoby dokonującej aktualizacji

SPIS TREŚCI:

1. Postanowienia ogólne.....	4
1.1. Terminologia	4
1.2. Cel i zakres instrukcji	5
1.3. Odpowiedzialność właściciela, zarządcy lub użytkownika	5
1.4. Przechowywanie, aktualizacja oraz zakres obowiązywania IBP	6
2. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu i sposobu użytkowania	7
2.1. Ogólna charakterystyka obiektu	7
2.2. Kwalifikacja pożarowa	8
2.3. Ocena zagrożenia wybuchem	8
2.4. Klasa odporności pożarowej, klasa odporności ogniowej	8
2.5. Podział budynku na strefy pożarowe oraz strefy dymowe	9
2.6. Warunki ewakuacji	9
3. Potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania się	9
3.1. Potencjalne przyczyny i źródła powstania pożaru	9
3.2. Drogi rozprzestrzeniania się pożaru	10
3.3. Parametry pożarowe występujących materiałów palnych	11
4. Zapobieganie możliwościom powstania pożaru, czynności zabronione	12
5. Zadania i odpowiedzialność stałych użytkowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej	16
5.1. Zadania stałych użytkowników obiektu	20
5.2. Zasady ogólne w przypadku powstania pożaru	17
5.3. Osoby wyznaczone do udzielania pierwszej pomocy, zwalczania pożarów i ewakuacji	17
5.4. Osoby funkcyjne w przypadku zagrożenia pożarem	18
5.5. Ewakuacja osób z dysfunkcjami	19
6. Utrzymanie obiektu budowlanego	23
7. Urządzenia przeciwpożarowe i podręczny sprzęt gaśniczy zastosowany w obiekcie oraz zasady przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych	25
7.1. Techniczne systemy zabezpieczeń przeciwpożarowych	25
7.2. Gaśnice	28
7.2.1. Dobór gaśnic	28
7.2.2. Rodzaje gaśnic w obiekcie	29
7.2.3. Przeglądy techniczne i konserwacja gaśnic	29
7.3. Przeglądy techniczne i konserwacja urządzeń przeciwpożarowych	30
8. Praktyczne sprawdzenie warunków i organizacji ewakuacyjne	33
9. Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	34
9.1. Postanowienia wstępne	34
9.2. Ogólne wytyczne prowadzenia prac niebezpiecznych	35
10. Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz przepisami ppoż	36
11. Wykaz aktów prawnych, literatury oraz innych źródeł, na których oparto instrukcję	37
12. Ramowe zasady postępowania ratowniczego podczas pożarów w budynkach pomocy społecznej	38
ZAŁĄCZNIKI DO IBP	40

1. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego (IBP) obejmuje ogólną problematykę ochrony przeciwpożarowej w kontekście funkcji budynku Domu Pomocy Społecznej (DPS), przy ul. Rozrywka NR 1 w Krakowie - charakterystyczne zagrożenia, a także metody i zasady postępowania dla uniknięcia powstania pożaru.

Postanowienia i wskazówki IBP powinny przyczynić się do wypracowania praktycznych metod działania w czynnościach pracy i kształtowania bezpiecznych warunków, przestrzegania obowiązujących przepisów, norm i zasad w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

DO ZAPOZNANIA SIĘ Z NINIEJSZĄ INSTRUKCJĄ BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO I PRZESTRZEGANIA JEJ USTALEŃ, SĄ ZOBOWIĄZANI WSZYSCY PRACOWNICY ORAZ OSOBY PRZEBYWAJĄCE W BUDYNKU I NA TERENIE DPS.

Obowiązek bezpośredniego zapoznania się z niniejszą Instrukcją nie dotyczy osób korzystających z usług świadczonych przez DPS w ramach swoich zadań i działalności. Osoby te są jednak obowiązane do przestrzegania ogólnie obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Postanowienia Instrukcji obowiązują również inne osoby, wykonujące prace na rzecz DPS w omawianym budynku. Pracodawca - zarządzający pracami - za pisemnym potwierdzeniem przyjmuje do wiadomości i stosowania oraz poinformowania o postanowieniach Instrukcji swoich pracowników w ramach szkoleń stanowiskowych. Dokumentację przechowuje się w pracowniczych aktach osobowych.

Przyjęcie do wiadomości postanowień IBP pracownicy potwierdzają osobiście w trakcie szkoleń wstępnych z dziedziny bezpieczeństwa higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej, podczas szkoleń okresowych jak też po zmianach w zakresie zabezpieczenia pożarowego obiektu.

1.1 TERMINOLOGIA

W celu lepszego zrozumienia treści zawartych w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego, poniżej podano najważniejsze pojęcia używane w niniejszym opracowaniu.

Pożar - to niekontrolowany proces spalania, zachodzący poza miejscem do tego celu przeznaczonym, powodujący straty materialne oraz zagrożenie dla zdrowia, życia i mienia.

Miejscowe zagrożenie - to inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofy techniczne, chemiczne i ekologiczne), a stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia.

Zagrożenie wybuchem - rozumie się przez to możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia.

Strefa pożarowa - to budynek albo jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowego bądź też pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne odległości od innych budynków, określone w warunkach technicznych.

Odporność ogniowa - zdolność konstrukcji lub elementu budynku poddanego działaniu znormalizowanych warunków fizycznych do spełnienia w określonym czasie wymagań dotyczących: nośności ogniowej (R) i/lub izolacyjności cieplnej (E) i/lub szczelności ogniowej (I) oraz innych wymaganych właściwości np. natężenie promieniowania (W), odporności na działanie mechaniczne (M), podawana w jednostkach czasu (minutach).

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym - należy przez to rozumieć prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem, prowadzone wewnątrz lub na

dachach obiektów, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych, a także prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem.

Przeciwpowozarowy wyłącznik prądu - rozumie się przez to wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru.

Urządzenia przeciwpowozarowe - należy przez to rozumieć urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia inertyzujące, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe, hydranty zewnętrzne, pompy w pompowniach przeciwpowozarowych, przeciwpowozarowe kłapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki, kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpowozarowe i inne zamknięcia przeciwpowozarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania, przeciwpowozarowe wyłączniki prądu oraz dźwięki dla ekip ratowniczych;

W treści niniejszej Instrukcji mogą pojawić się następujące skróty:

IBP	instrukcja bezpieczeństwa pożarowego,	
PSP	Państwowa Straż Pożarna,	
KDR	kierujący działaniami ratowniczymi,	
SSP	system sygnalizacji pożarowej,	
CSP	centrala systemu sygnalizacji pożarowej,	
DSO	dźwiękowy system ostrzegawczy,	
ROP	ręczny ostrzegacz pożarowy,	
RPO	ręczny przycisk oddymiania,	
PPWP	przycisk przeciwpowozarowego wyłącznika prądu,	
SAK	sygnalizator akustyczny lub optyczno-akustyczny,	
EKS	element (moduł) kontrolno-sterujący,	
COD	centrala oddymiania,	
SIUP	system integracji urządzeń przeciwpowozarowych,	
CSUP	centrala sterująca urządzeniami przeciwpowozarowymi, ZKA	zawór kontrolno-alarmowy instalacji
	tryskaczowej.	

1.2. Cel i zakres instrukcji

Celem opracowania **Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego** jest ustalenie wymagań ochrony przeciwpowozarowej i bezpieczeństwa pożarowego w zakresie organizacyjnym, technicznym oraz porządkowym, jakie należy uwzględnić w czasie eksploatacji rozpatrywanego budynku biurowo-usługowego oraz znajdujących się w nim instalacji i urządzeń.

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego stanowi realizację wymogu prawnego zawartego w § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpowozarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109 poz. 719 ze zm.) i została opracowana zgodnie z jego wymaganiami.

1.3. Odpowiedzialność właściciela, zarządcy lub użytkownika

Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpowozarowej (tekst jedn.: Dz. U. 2019, poz. 1372 ze zm.) osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu sa obowiazane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także podmioty, o których mowa powyżej, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpowozarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu zapewniając ich ochronę przeciwpowozarową jest obowiązany:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- 2) wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- 3) zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynku obiekcie budowlanym lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- 5) przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- 6) zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Szczegółowe wymagania w tym zakresie określają przepisy przeciwpożarowe i techniczno- budowlane.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa powyżej, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje — w całości lub w części — ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

Właściciel budynku	Gmina Miejska Kraków
Zarządca / administrator budynku	Dom Pomocy Społecznej w Krakowie przy ul. Rozrywka nr 1

1.4. Przechowywanie, aktualizacja oraz zakres obowiązywania IBP

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna się znajdować w miejscu dostępnym dla ekip ratowniczych - w sposób zapewniający możliwość jej natychmiastowego wykorzystania na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych.

Jeden egzemplarz IBP lub wyciąg z IBP zawierający warunki ochrony ppoż. oraz plany obiektu, powinien znajdować się w recepcji budynku.

Zgodnie z przepisami ppoż. warunki ochrony ppoż. obiektu (rozdział 2 niniejszej IBP) oraz plany (załącznik nr 5) należy przekazać do komendanta miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie w celu ich wykorzystania na potrzeby planowania, organizacji i prowadzenia działań ratowniczych.

IBP należy poddać okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata oraz po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Każdą aktualizację należy odnotować w karcie aktualizacji IBP, która znajduje się za stroną tytułową (str. 2). Jeśli w instrukcji konieczne będą istotne zmiany należy przedrukować stronę lub załączyć dodatkowe strony np. 15a, 15b itp. W przypadku, gdy istnieją kopie niniejszej Instrukcji wszystkie wpisy w karcie aktualizacji oraz dodane treści muszą być również załączone do każdej kopii Instrukcji.

Zarówno opracowanie IBP jak i jej okresowa aktualizacja są czynnościami z zakresu ochrony przeciwpożarowej i zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej mogą je wykonywać jedynie osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, wymienione w tej ustawie.

Sposoby zapoznania użytkowników budynku z postanowieniami niniejszej Instrukcji opisano w rozdziale 10.

2. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu i sposobu użytkowania

2.1 Ogólna charakterystyka obiektu

Budynek Domu Pomocy Społecznej (DPS) posadowiony został na działkach o numerach ewidencyjnych: 51/2, 56/6, 56/7 – obrębie 21 w Krakowie, ul. Rozrywka.

Budynek od strony południowo wschodniej przylega do drogi dojazdowej gminnej – Rozrywka. Od strony południowo zachodniej i zachodniej oraz północnej znajduje się plac parkingowy oraz cmentarz komunalny Batowice. Od strony wschodniej znajduje się droga dojazdowa do budynku DPS oraz położonego na sąsiedniej działce budynku biurowego.

Budynek DPS ma być użytkowany w charakterze i celach użyteczności publicznej, z przeznaczeniem dla mieszkańców - mężczyzn i kobiet z problemem alkoholowym z współistniejącą chorobą psychiczną. Przewidywana liczba mieszkańców:55..... Liczba zatrudnionych pracowników ok. 45 osób. Liczba ogółem osób przebywających w dzień55+30....., w nocy55+5.....

Poza budynkiem DPS na przyległym terenie znajduje się wolnostojący budynek garażowy.

Budynek zaprojektowany i wykonany na rzucie prostokątów połączonych ze sobą pod kątem ostrym, w kształcie litery „L”, podzielony na trzy segmenty dylatacją. Każdy segment posiada oddzielną niezależną klatkę schodową prowadzącą na poszczególne kondygnacje.

Budynek wolnostojący, z pełnym podpiwniczeniem o 3 kondygnacjach nadziemnych i jednej podziemnej:

- ❖ Użytkowa piwnica o pow. 645,50 m²
- ❖ Parter, pomieszczenia administracji portiernia, powierzchnia 648,80 m²,
- ❖ I Piętro, sale pacjentów, powierzchnia 637,00 m²
- ❖ II Piętro sale pacjentów, powierzchnia 637,00 m²

Dach jednospadowy, pokryty papą.

Długość budynku: 53 [m].

Szerokość budynku: 32 [m].

Wysokość budynku: 11,25 [m]. Zakwalifikowany do grupy wysokości niski (N).

Powierzchnia zabudowy: 788,70 [m²]

Powierzchnia całkowita: 3.083, 20[m²]

Powierzchnia użytkowa: 2.568,30 [m²]

Kubatura: 11.221,90 [m³]

Minimalna odległość od budynków na tych samych działkach: 6,21 [m]

Minimalna odległość od budynków na działkach sąsiednich: 14,60 [m]

Minimalna odległość od granicy działki: 4,33 [m]

Instalacje w budynku:

- elektryczna z ppoż. wyłącznikiem prądu,
- piorunochronna,
- kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- wodociągowa,
- centralnego ogrzewania z sieci miejskiej MPEC,

wentylacji mechanicznej,

- klimatyzacji,
- teletechniczne: IT, monitoring, telefoniczna, kontrola dostępu, itp.,
- instalacja SAPoż.

2.2 Kwalifikacja pożarowa

Rozpatrywany budynek ze względu na przeznaczenie i sposób użytkowania zakwalifikowano do kategorii zagrożenia ludzi::

ZL II - przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, takie jak szpitale, żłobki, przedszkola, domy dla osób starszych,

Klasa odporności pożarowej „B” -

2.3 Ocena zagrożenia wybuchem

W budynku nie przewiduje się składowania, magazynowania oraz używania materiałów mogących wytworzyć mieszaniny wybuchowe. Nie przewiduje się w budynku występowania instalacji i urządzeń na gazy ziemny oraz gaz płynny. Brak pomieszczeń i stref zakwalifikowanych jako zagrożone wybuchem.

2.4 Klasa odporności pożarowej, klasa odporności ogniowej

Budynek został zaprojektowany i wykonany w klasie odporności pożarowej „B”. Elementy konstrukcyjne budynku posiadają następujące klasy odporności ogniowej wynikające z klasy odporności pożarowej budynku:

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	główna konstrukcja nośna	konstrukcja dachu	strop*	ściana zewnętrzna	ściana wewnętrzna	przekrycie dachu
„B”	R 120	R 30	REI 60	EI 60 (o-i)	EI 30	RE 30

Oznaczenia w tabeli:

R - nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E - szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,

I - izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.

*- Układ konstrukcyjny budynku zaprojektowano jako słupowo-płytowy. Stropy w takim układzie stanowią element konstrukcji nośnej budynku, wobec czego muszą posiadać klasę R (nośność ogniową) jak dla głównej konstrukcji nośnej, tj. 120.

Wszystkie elementy budynku wykonano z materiałów nierozprzestrzeniających ognia (NRO). Elementy konstrukcyjne budynku w zależności od przeznaczenia wykonano z żelbetu, bloczków silikatowych, bloczków z betonu komórkowego, systemowych płyt (np. Promat) oraz płyt GK. Konstrukcja murowana i żelbetowa została zabezpieczona do wymaganej odporności ogniowej poprzez zastosowanie właściwej dla klasy odporności ogniowej wielkości elementów (grubość, przekrój) oraz otuliny zbrojenia (w przypadku żelbetu).

Dach budynku – jednospadowy, pokryty papą.

2.5. Podział budynku na strefy pożarowe oraz strefy dymowe

Budynek stanowi jedną strefę pożarową z wydzielonymi pożarowo klatkami schodowymi oraz w części podziemnej (-1) pomieszczeniem gospodarczo-magazynowym.

2.6. Warunki ewakuacji

Budynek spełnia wymagania w zakresie ewakuacji ludzi. Posiada on dwie klatki schodowe komunikujące poszczególne kondygnacje budynku, wydzielone pożarowo, zamykanie drzwiami o klasie odporności ogniowej EI 30 oraz wyposażone w urządzenia służące do usuwania dymu (grawitacyjny system oddymiania). Klatki o parametrach zgodnych z wymaganiami. Schody wykonane w konstrukcji żelbetowej. Biegi i spoczniki wykonane z materiałów niepalnych, posiadają klasę odporności ogniowej R 60. Balustrady metalowe.

Wyjście z jednej klatki schodowej prowadzi na zewnątrz budynku poprzez hol pełniący funkcję dodatkową - recepcję. Hol jest oddzielony od pozostałej części budynku ścianami. Zapewniono wymagane parametry dot. szerokości drzwi na drodze ewakuacyjnej oraz drzwi wyjściowych na zewnątrz budynku.

Długości przejść i dojść ewakuacyjnych są zgodne z wymaganiami przepisów.

3. Potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania się

3.1. Potencjalne przyczyny i źródła powstania pożaru

Istnienie potencjalnych źródeł powstania pożaru wynika bezpośrednio z rodzaju działalności jaka odbywa się w pomieszczeniach, urządzeń i instalacji technicznych będących wyposażeniem obiektu, a także z prawdopodobieństwa nieprzestrzegania podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego przez osoby przebywające w pomieszczeniach.

■ gorące powierzchnie,	■ elektryczność statyczna,
■ otwarty ogień (płomień),	■ wyładowania atmosferyczne,
■ gorące gazy,	■ promieniowanie cieplne, itp.
■ iskry elektryczne, mechaniczne, łuk elektryczny,	

Źródła energii mogące zainicjować pożar:

PRZYCZYNY POWSTAWANIA POŻARÓW

Nieostrożność osób

Jako jedna z najczęstszych przyczyn powstawania pożarów, wynikająca głównie z niezajomości podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego, nieprzestrzegania przepisów przeciwpożarowych, braku ostrożności, rozwagi i wyobraźni.

- Nieprzestrzeganie zakazu palenia tytoniu i posługiwania się ogniem otwartym w pomieszczeniach objętych zakazem, zwłaszcza w pobliżu występowania materiałów palnych.
- Pozostawienie bez dozoru lub nie wyłączzonego z sieci grzejnika elektrycznego, kuchenki, piecyka, grzałki itp. na podstawie palnej nie odizolowanej lub niedostatecznie odizolowanej od podłoża palnego.
- Pozostawienie bez nadzoru odbiorników energii elektrycznej nie przystosowanych do ciągłej eksploatacji.
- Nieprawidłowe wykonywanie lub nie zachowanie należytej ostrożności podczas prac remontowych, prac spawalniczych i innych prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.
- Stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów łatwo zapalnych.
- Pozostawienie palnych przedmiotów w pobliżu urządzeń grzejnych.
- Nieostrożność przy stosowaniu elementów dekoracyjnych emitujących ogień otwarty.
- Nieprzestrzeganie przepisów przeciwpożarowych.

- i) Niezachowanie szczególnej ostrożności oraz nieprzestrzeganie zasad BHP i ppoż. podczas prac z substancjami palnymi i niebezpiecznymi (np. ciecze palne, gazy palne).

Stany awaryjne instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych

Kolejna z najczęściej występujących przyczyn powstania pożaru ma swe źródło w instalacjach i urządzeniach elektroenergetycznych w wyniku:

- a) starzenia się izolacji instalacji,
- b) zanieczyszczeń uzwojeń generatorów i silników,
- c) niedostatecznego chłodzenia silników, transformatorów,
- a) niewłaściwej izolacji lub niedostatecznej warstwy izolacji,
- b) uszkodzeń izolacji,
- c) błędnego łączenia przewodów,
- d) przeciążenia instalacji,
- e) zwarcia,
- f) stosowania prowizorycznych instalacji,
- g) złego stanu tablic rozdzielczych instalacji energetycznych, wyłączników, przełączników prądu elektrycznego, itp.,
- h) nie stosowania zasad określonych przez producenta danego urządzenia,
- i) braku należytych konserwacji instalacji i urządzeń elektroenergetycznych.

Koniecznością jest rygorystyczne przestrzeganie czasookresu badań instalacji elektroenergetycznej. Urządzenia elektryczne i osprzęt instalacji elektrycznej (gniazda, przełączniki itp.) wykazujące oznaki uszkodzeń np. iskrzenie, nadmierne grzanie się należy niezwłocznie wyłączać z użytkowania i zgłosić do naprawy osobie posiadającej wymagane kwalifikacje tj. elektryk z odpowiednimi uprawnieniami.

Instalacja piorunochronna:

- a) uszkodzenie (np.: przerwanie ciągłości) instalacji piorunochronnej,
- b) brak systematycznej kontroli i konserwacji instalacji piorunochronnej,
- c) błędy projektowe, np. dobranie za małych przekrojów przewodów uziemiających, itp.

Eksplatacja urządzeń i instalacji, których stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia się pożaru jest zabroniona.

Inne:

- a) wyładowania atmosferyczne (brak instalacji piorunochronnej lub jej zły stan),
- b) brak nadzoru i konserwacji instalacji i urządzeń w obiekcie,
- c) samozapalenie (np. materiały tekstylne nasączone olejami, itp.),
- d) podpalenie,
- e) akty terroru (np. ładunki wybuchowe)
- f) awarie techniczne, klęski żywiołowe.

3.2 Drogi rozprzestrzeniania się pożaru

Rozwój pożaru w obiekcie jest uzależniony od zastosowanych rozwiązań techniczno-budowlanych, które mogą sprzyjać lub ograniczać możliwość rozprzestrzeniania się ognia, dymu i gazów pożarowych między poszczególnymi pomieszczeniami i kondygnacjami. Pożar rozprzestrzenia się w obiektach poprzez:

- palne elementy budynku, wykończenia wnętrz oraz wyposażenia pomieszczeń,
- otwory okienne oraz drzwiowe wykonane z materiałów palnych (nie posiadających odporności ogniowej),
- przejścia/przepusty instalacyjne nie zabezpieczone przeciwpożarowo,
- szachty instalacyjne nie zabezpieczone przeciwpożarowo,
- poprzez promieniowanie cieplne, przewodnictwo cieplne i konwekcję.

Na szybkość rozprzestrzeniania się pożaru mają wpływ:

- szybkość i prawidłowość reakcji pracowników lub innych osób na pojawienie się ognia,
- awarie lub niesprawność środków alarmowania i łączności,
- wiedza i umiejętności pracowników w zakresie posługiwania się sprzętem gaśniczym, systemem sygnalizacji

- pożarowej i powiadamiania straży pożarnej,
- brak, niedostateczna ilość, dostępność i sprawność sprzętu gaśniczego,
- brak dojazdu, utrudnione manewrowanie pojazdami jednostek ochrony ppoż.,
- nie właściwe przygotowanie terenu operacyjnego dla jednostek straży pożarnej,
- niezachowanie odpowiednich warunków budowlanych, brak oddzielení przeciwpożarowych,
- nie zachowanie określonych wymagań odporności ogniowej elementów konstrukcyjnych, z których budynek jest zbudowany,
- palne elementy konstrukcyjne,
- systemy instalacji użytkowych - np.: wentylacyjnej, elektrycznej, gazowej,
- nieszczelne przewody kominowe,
- otwarte drogi komunikacji (korytarze, klatki schodowe),
- sposób składowania, rodzaj, ilość i właściwości magazynowanych materiałów palnych.

3.3. Parametry pożarowe występujących materiałów palnych

W pomieszczeniach DPS mogą wystąpić typowe materiały palne w postaci wyposażenia wnętrz, wystroju oraz wszelaki asortyment związany z docelową funkcją i przeznaczeniem budynku. Pod względem palności, w zdecydowanej większości reprezentowane są materiały stałe. Nie przewiduje się na obecnym etapie możliwości magazynowania materiałów niebezpiecznych pożarowo jak gazy palne, utleniające, czy materiały pirotechniczne. W zdecydowanej większości reprezentowane są przede wszystkim stałe materiały palne związane z wyposażeniem i wystrojem wnętrz: drewno, wyroby drewnopochodne, tworzywa sztuczne, tekstylia, itp.

W budynku nie będą składowane i przechowywane butle z gazami palnymi i (lub) gazami utleniającymi, wyjątek stanowią mogą:

- butle gazów technicznych wprowadzane do budynku wyłącznie w czasie prowadzenia tzw. prac niebezpiecznych pod względem pożarowym (przebudowa, prace remontowe, prace serwisowe), przy czym ich czasowe stosowanie prowadzone będzie przy szczególnych środkach ostrożności, zgodnie z zasadami prac pożarowo - niebezpiecznych, określonymi w odrębnych przepisach oraz w rozdziale 8 niniejszej IBP;
- niewielkie pojemniki gazów palnych w aerozolach (o pojemności do 0,5 dm³) np. w kosmetykach.

Papier

Używany w kartonach, opakowaniach, art. biurowych i dokumentacji. Temperatura zapalenia waha się od 230°C (papier gazetowy) do 300°C (tektura). Rozwój ognia jest ułatwiony w luźnych stosach.

Drewno i wyroby drewnopochodne

Używane w opakowaniach, paletach, meblach, stolarce budowlanej itp. Temperatura zapalenia drewna wynosi od 250°C do 400°C w zależności od rodzaju, gatunku materiału i jego wilgotności. Drewno pochodzenia iglastego ma niższą temperaturę zapalenia niż pochodzenia liściastego. Płyty drewnopochodne miękkie palą się łatwiej niż płyty twarde. Szybkość rozwoju ognia zależy od grubości tych materiałów (im mniejszy przekrój, tym większa szybkość) oraz od dostępu powietrza.

Tworzywa sztuczne

Używane w opakowaniach wyrobów, obudowach urządzeń komputerowych, izolacjach kabli elektrycznych, podzespołach elektronicznych, okładzinach meblowych, wykładzinach podłogowych itp. Temperatura zapalenia waha się od 200°C do 400°C. Produkty spalania tworzyw sztucznych są toksyczne, drażniące. Szybkość palenia się tworzyw jest stosunkowo duża, ponieważ w warunkach pożaru zachowują się jak ciecze palne, tzn. palą się również ich palne pary, powstałe w wyniku ogrzewania i pirolizy (tworzywa termoplastyczne).

Tkaniny

Używane w tekstyliach, ubraniach, zasłonach, firanach, wykładzinach, obiciach tapicerskich itp.

Temperatura zapalenia tkanin bawełnianych wynosi ok. 215°C, a tkanin lnianych i jedwabnych ok. 300°C. Tkaniny pochodzenia nieorganicznego tzw. sztuczne zapalają się przy ok. 200°C. Tkaniny ułożone na dużych powierzchniach, z dostępem powietrza będą palić się dużo szybciej niż ułożone w stosach.

4. Zapobieganie możliwościom powstania pożaru, czynności zabronione

Do podstawowych obowiązków wszystkich użytkowników należy między innymi zapobieganie możliwości powstania pożaru. W tym celu niezbędne jest przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych - w szczególności rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719 ze zm.).

CZYNNOŚCI ZABRONIONE

W obiektach oraz na terenach przyległych do nich jest zabronione wykonywanie następujących czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji:

- 1) używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon palnych materiałów;
- 2) użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikających z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia;
- 3) rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze;
- 4) rozpalamie ognia lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów;
- 5) składowanie poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu;
- 6) użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta;
- 7) przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wnętrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - a) urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100 °C),
 - b) linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V;
- 8) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki;
- 9) instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, takich jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem;
- 10) składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości określonych w przepisach techniczno-budowlanych;
- 11) składowanie materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych, na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach;
- 12) przechowywanie pełnych, niepełnych i opróżnionych butli przeznaczonych do gazów palnych na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz w piwnicach;
- 13) zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji;
- 14) blokowanie drzwi i bram przeciwpożarowych w sposób uniemożliwiający ich samoczynne zamknięcie w przypadku powstania pożaru;

- 15) lokalizowanie elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych;
- 16) uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - a) gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
 - b) urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
 - c) źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - d) wyjść ewakuacyjnych,
 - e) wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego.

W budynku należy przestrzegać:

- 1) utrzymywania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej,
- 2) umieszczania w miejscu widocznym instrukcji postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych,
- 3) oznakowania znakami zgodnymi z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa:
 - a) dróg i wyjść ewakuacyjnych,
 - b) miejsc usytuowania gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - c) miejsc usytuowania przeciwpożarowego wyłącznika prądu,
 - d) drzwi przeciwpożarowych.

Oznakowanie

PN-EN ISO 7010 oraz PN-97/N-01256/04:

	Gaśnica		Wyjście ewakuacyjne (tu prawostronne)
	Hydrant wewnętrzny		Kierunek do wyjścia w dół / przez drzwi
	Ręczny ostrzegacz pożarowy		Kierunek do wyjścia w górę / na wprost / przez drzwi
	Drzwi przeciwpożarowe. Zamykać (lub Nie blokować)		Kierunek do wyjścia w prawo / wzdłuż
	Przeciwpożarowy wyłącznik prądu		Kierunek do wyjścia w dół
	Uruchamianie klap dymowych		Kierunek do wyjścia w górę
	Nasady tłoczne instalacji tryskaczowej		Miejsce zbiórki osób po ewakuacji
	Koc gaśniczy		Ciągnąć aby otworzyć
	Nie używać windy w razie pożaru		Pchać aby otworzyć

W biurach stosowanie do wykończenia wnętrz materiałów i wyrobów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące, jest zabronione.

Na drogach komunikacji ogólnej, służącym celom ewakuacji, zabrania się stosowania materiałów i wyrobów budowlanych łatwo palnych.

Wykładziny dywanowe i inne wyroby stanowiące posadzki podłogowe na drogach ewakuacyjnych oraz w pomieszczeniach do przebywania > 50 osób, powinny posiadać następujące klasy reakcji na ogień: **Niepalne:** A1_n; A2_n-s1; A2_n-s2

Trudno zapalne: B_n-s1; B_n-s2; C_n-s1; C_n-s2.

Okładziny sufitów oraz sufity podwieszone należy wykonywać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia.

Kategorycznie zabrania się zaklejania, zasłaniania lub demontażu czujek pożarowych oraz sygnalizatorów akustycznych, chyba że jest to konieczne (np. podczas prowadzenia prac remontowych itp.) i uzyskano zgodę zarządcy budynku.

Należy zwracać szczególną uwagę, aby **drzwi przeciwpożarowe** (drzwi na klatki schodowe, do pomieszczeń technicznych) **były zawsze zamknięte lub niezablokowane - nie odkręcać samozamykaczy!**

Uruchomienie systemu sygnalizacji pożarowej (czujki w części podziemnej oraz na klatkach schodowych i w szybie windowym) poprzez palenie papierosów (lub e-papierosów) w tych miejscach powoduje automatyczne powiadomienie straży pożarnej o pożarze w budynku i nieuzasadniony przyjazd służb

ratowniczych.

Przepisy przeciwpożarowe dopuszczają przechowywanie w budynku następujących ilości cieczy palnych. Podczas przechowywania cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 55°C w budynkach, w strefach pożarowych zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi (część nadziemna):

- jest dopuszczalne przechowywanie w jednej strefie pożarowej o przeznaczeniu innym niż handlowo- usługowe do 10 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 21°C oraz do 50 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu (21+55°C);
- jest dopuszczalne przechowywanie w pomieszczeniach handlowo-usługowych cieczy o temperaturze zapłonu do 55°C w takiej ilości, że gęstość obciążenia ogniowego stworzona przez te ciecze nie przekroczy 500 MJ/m²;
- jest dopuszczalne przechowywanie w pomieszczeniach handlowo-usługowych, stanowiących odrębną strefę pożarową cieczy palnych w ilościach większych niż określone w pkt b, pod warunkiem spełniania przez te pomieszczenia wymagań techniczno-budowlanych dotyczących stref pożarowych produkcyjnych i magazynowych;
- w pomieszczeniach handlowo-usługowych ciecze palne powinny być przechowywane w szczelnych naczyniach, zabezpieczonych przed stłuczeniem, a ich sprzedaż należy prowadzić bez rozlewania.

Podczas przechowywania cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 100°C w garażach jest dopuszczalne przechowywanie tych cieczy tylko wtedy, gdy są niezbędne przy eksploatacji pojazdu i są przechowywane w jednostkowych opakowaniach stosowanych w handlu detalicznym. **Nie jest dopuszczalne przelewanie paliwa oraz napełnianie nim zbiorników paliwa w pojazdach.** Ciecze powinny być przechowywane w naczyniach metalowych lub innych dopuszczonych do tego celu, posiadających szczelne zamknięcia.

Ponadto zabrania się:

- składowania w obrębie miejsc postojowych w garażu wszelkich materiałów palnych w postaci mebli, kartonów, książek, desek, itp.
- zastawiania, zasłaniania czerpni powietrza do wentylacji pożarowej w garażu oraz kanałów wyciągowych,
- zasłaniania, zaklejania, demontażu (lub innej ingerencji) czujek pożarowych oraz detektorów gazu CO / LPG w garażu,
- palenia papierosów (w tym e-papierosów) oraz używania ognia w przestrzeni garażu, pomieszczeń technicznych oraz na korytarzach i klatkach schodowych,
- parkowania pojazdów na drodze pożarowej oraz zastawianie bram pożarowych.

5. Zadania i odpowiedzialność stałych użytkowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej

5.1. Zadania stałych użytkowników obiektu

Właścicielem obiektu jest Gmina Miejska Kraków władająca obiektem poprzez zarządcę obiektu j. Dom Pomocy Społecznej.

Obowiązki Właściciela/zarządcy obiektu:

- zapewnienie przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- zapewnienie osobom przebywającym w budynku bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji,
- ustalenie sposobu postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- wdrożenie Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego i zapoznanie z nią wszystkich użytkowników obiektu,
- nadzór nad okresową aktualizacją niniejszej Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego,
- wyposażenie obiektu w odpowiednie urządzenia przeciwpożarowe i podręczny sprzęt gaśniczy oraz znaki ewakuacyjne i ppoż.,
- zapewnienie terminowych przeglądów oraz napraw instalacji, w tym urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- udział w kontrolach przeprowadzonych przez Państwową Straż Pożarną i inne organy zewnętrzne,
- nadzór nad terminowymi kontrolami stanu budynku zgodnie z Prawem budowlanym,
- zapewnienie realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez właściwy organ,
- zapewnienie środków na realizację zadań z zakresu ochrony ppoż.,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku

Wyżej wymienione obowiązki przejmują w całości lub w części — zarządca lub użytkownik obiektu, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację ww. obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym obiektem.

Obowiązki pracownika ochrony (portiera):

- realizować zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej wpisane do książki służby lub zlecone przez przełożonych,
- znać rozmieszczenie środków alarmowania i sposób ich użycia,
- znać obsługę panelu centrali systemu sygnalizacji pożarowej oraz znać procedury alarmowania i postępowania na wypadek powstania pożaru,
- znać miejsca przechowywania kluczy do wyznaczonych pomieszczeń technicznych i wyjść, przed przystąpieniem do pracy sprawdzić, czy klucze do wszystkich pomieszczeń znajdują się w ustalonym miejscu,
- interweniować w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ppoż. przez dowolne osoby przebywające w budynku,
- znać zasady ewakuacji ludzi,
- natychmiast reagować w przypadku parkowania pojazdów na drodze pożarowej,
- natychmiast powiadomić Kierownictwo DPS o zaistniałym pożarze lub innym miejscowym zagrożeniu,
- w przypadku pożaru lub innego miejscowego zagrożenia ogłosić alarm oraz w miarę możliwości podjąć akcję ratowniczo-gaśniczą wszystkimi dostępnymi środkami,
- wskazywać kierunki ewakuacji, pomoc przy ewakuacji.

Obowiązki osób zajmujących się utrzymaniem porządku i czystości w budynku:

- opróżniać i codziennie wynosić do śmietnika wszelkie odpadki i śmieci znajdujące się w koszach, itp.
- nie stosować cieczy łatwopalnych do czyszczenia powierzchni (np. benzyna, rozpuszczalniki itp.).

Po zakończeniu sprzątnięcia, przed zamknięciem pomieszczeń sprawdzić czy:

- nie zaprószone ognia w pomieszczeniach,
- wyłączono z sieci wszelkie zbędne urządzenia elektryczne poza urządzeniami dostosowanymi do ciągłego poboru prądu,
- na przewodach elektrycznych pod napięciem i urządzeniach grzewczych nie pozostawiono materiałów palnych.

Przestrzeganie przepisów i zasad bezpieczeństwa pożarowego jest podstawowym obowiązkiem każdego użytkownika obiektu. Pomieszczenia powinny być użytkowane i utrzymywane zgodnie z założeniami projektowymi oraz w stanie gwarantującym bezpieczeństwo pożarowe.

5.2. Zasady ogólne w przypadku powstania pożaru

Istotą bezpiecznej ewakuacji jest rozpoczęcie jej we właściwym momencie oraz w sposób odpowiednio zorganizowany. W tym celu konieczne jest przygotowanie pracowników budynku do realizacji tego zadania. Ewakuacja powinna nastąpić w sytuacji zaistnienia bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia osób przebywających w budynku, w szczególności:

- w przypadku powstania pożaru w budynku,
- w przypadku zauważenia dymu rozprzestrzeniającego się po budynku, bez stwierdzenia jego źródła,
- prawdopodobieństwa znajdowania się na terenie DPS ładunku wybuchowego,
- poważnego uszkodzenia konstrukcji budynku lub instalacji wewnętrznych,
- innej zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi sytuacji.

Ewakuacja nie jest konieczna, a nawet nie jest wskazana w przypadku pożaru, kiedy źródło zostało zlokalizowane i obejmuje niewielką powierzchnię, co umożliwia jego likwidację podręcznym sprzętem gaśniczym. W takiej sytuacji konieczne jest podjęcie zdecydowanych działań gaśniczych, jednak bez wprowadzania elementów sprzyjających rozwojowi paniki.

Każdy, kto zauważy pożar, zobowiązany jest:

- 1) Powiadomić osoby zagrożone pożarem oraz jeżeli to możliwe ewakuować osoby poszkodowane.
- 2) Powiadomić ochronę budynku i Straż Pożarną – **tel. 998 lub 112**,

W razie potrzeby zaalarmować inne służby:

- **Pogotowie Ratunkowe tel. 999**
- **Policja tel. 997**
- **Pogotowie Energetyczne tel. 991**
- **Pogotowie Gazowe tel. 992**

Uwaga:

W telefonicznym zgłoszeniu zdarzenia do PSP należy podać:

- gdzie powstało zdarzenie – dokładny adres, nazwę obiektu,
- co się pali lub jakie jest inne zagrożenie,
- czy istnieje zagrożenie dla życia ludzi, czy są osoby ranne lub poszkodowane,
- drogę dojazdu,
- numer telefonu, z którego się mówi oraz swoje imię i nazwisko.

Nie należy odkładać słuchawki telefonu przed uzyskaniem potwierdzenia przyjęcia meldunku od dyspozytora straży!

UWAGA!!! Jeżeli zgłoszenia dokonuje się z telefonu komórkowego należy podać nazwę miejscowości, w której ma miejsce pożar lub inne zdarzenie, w celu uniknięcia pomyłki i straty cennych minut w przypadku przekierowania rozmowy na numer alarmowy w innej miejscowości.

5.3. Osoby wyznaczone do udzielania pierwszej pomocy, zwalczania pożarów i ewakuacji

Każda osoba przystępująca do akcji gaśniczej powinna pamiętać, że:

- a. w pierwszej kolejności należy prowadzić ratowanie zagrożonego życia ludzi,

- b. dążyć do ugaszenia pożaru przy użyciu dostępnych gaśnic lub urządzeń do gaszenia sprzętu elektronicznego,
- c. w przypadku braku możliwości likwidacji źródła pożaru należy uruchomić ręczny ostrzegacz pożarowy poprzez rozbicie szybki oraz naciśnięcie przycisku (szybka wykonana jest z tworzywa sztucznego i jej wybicie nie grozi skaleczeniem
- d. gasząc urządzenie elektryczne pod napięciem należy używać do tego celu gaśnic proszkowych lub śniegowych (CO₂),
- e. szybkie i prawidłowe użycie środków gaśniczych umożliwia ugaszenia ognia w zarodku,
- f. użycie hydrantów wewnętrznych może nastąpić po upewnieniu się, że odłączone zostało zasilanie,
- g. o ile to możliwe usunąć z zasięgu ognia wszystkie materiały palne, a w szczególności butle z gazami sprężonymi, naczynia z płynami łatwopalnymi, cenne maszyny i urządzenia i ważne dokumenty,
- h. nie otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi i okien do pomieszczeń, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.

Zgodnie z Kodeksem Pracy, pracodawca powinien wyznaczyć w swoim zakładzie **osoby do udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji osób**.

W przypadku wystąpienia zagrożenia - np. pożar - osoby te są zobowiązane do podjęcia próby ugaszenia pożaru dostępnymi środkami i podręcznym sprzętem gaśniczym (gaśnice, koce gaśnicze, hydranty).

5.4. Osoby funkcyjne w przypadku zagrożenia pożarem

Kierujący ewakuacją – Dyrektor DPS lub osoba go zastępująca koordynująca ewakuacją od chwili podjęcia decyzji o ewakuacji do momentu przejęcia dowodzenia przez Kierującego działaniami ratowniczymi (strażak PSP). Po przejęciu dowodzenia ewakuacją osoba ta nadal pozostaje do dyspozycji Kierującego działaniami ratowniczymi i podporządkowują się jego decyzjom.

Do zadań kierującego ewakuacją należy – po uzyskaniu informacji o zagrożeniu, nawiązanie kontaktu z recepcją dla pozyskania informacji o zagrożeniu. W przypadku rozwoju pożaru poleca ewakuować wszystkich przebywających w budynku oraz poinformować miejskie służby ratownicze o zagrożeniu. Po opuszczeniu budynku, zbiera informacje od „ratowników pięter” o sytuacji oraz osobach nieznanych z miejsca pobytu. Do czasu przybycia jednostek ratowniczo- gaśniczych PSP przebywa w pobliżu wejścia do budynku a jeżeli to nie będzie możliwe vis a vis wejścia. Do czasu zakończenia akcji przez jednostki PSP pozostaje do dyspozycji kierującego akcją strażaka.

Kierujący ewakuacją wyróżnia się kamizelką odblaskową z napisem „KIERUJĄCY EWAKUACJĄ, którą deponuje się w pomieszczeniu recepcji.

Ratownik piętra: osoba/y wyznaczona do udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji osób. W przypadku wystąpienia zagrożenia - np. pożaru - osoby te są zobowiązane do podjęcia próby ugaszenia pożaru dostępnymi środkami i podręcznym sprzętem gaśniczym (gaśnice, koce gaśnicze, hydranty) a ponadto:

- sprawdzenie czy informacja o konieczności ewakuacji dotarła do wszystkich obecnych na danej kondygnacji,
- sprawdzenie osobiste lub przez inne wyznaczone osoby, czy daną kondygnację opuścili wszyscy, udanie się na miejsce zbiórki informując kierującego ewakuacją o opuszczeniu kondygnacji przez wszystkich tam przebywających.

W rejonie zbiórki zbiera od osób funkcyjnych informacje nt. osób nieobecnych nieusprawiedliwionych, które mogły pozostać w zagrożonym rejonie. Pozostaje w rejonie zbiórki wraz z pracownikami do odwołania przez „Kierującego ewakuacją”. Zapewnia pomoc przedmedyczną osobom, które doznały obrażeń i zaskalebień.

Ratownika piętra wyróżnia się kamizelką odblaskową z napisem „RATOWNIK PIĘTRA Nr...” która stale pozostaje na jego stanowisku pracy. W razie nieobecności „ratownika piętra” osoba go zastępująca pobiera jego kamizelkę realizując wyżej opisane zadania.

W przypadku wystąpienia pożaru pracownicy powinni podjąć próbę ugaszenia pożaru we wczesnej jego fazie za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnice, koce) lub hydrantów **tylko w sytuacji nie zagrażającej życiu lub zdrowiu**. W sytuacji niebezpiecznej (wysoka temperatura, zadymienie) należy odstąpić od próby gaszenia i niezwłocznie powiadomić straż pożarną oraz inne osoby znajdujące się w budynku i udać się do wyjścia ewakuacyjnego.

5.4. Ewakuacja osób z dysfunkcjami

Dysfunkcje wzroku

Ujemne aspekty ewakuacji osób z dysfunkcjami wzroku:

- brak wzrokowego odbioru światła, otoczenia
- osoba niewidoma nigdy nie widziała pogorzeliska, rumowiska, ognia, sprzętu ratowniczego
- zmiany zachodzące w szybkim tempie powodują dezorientację, panikę, stres, niechęć lub niemożność działania
- brak reakcji na wizualne efekty towarzyszące katastrofom
- brak reakcji ochronnych na zagrożenia niesłyszalne i bezwonne
- niemożność poruszania się bez przewodnika w terenie nieznanym lub znanym, lecz o zmienionej charakterystyce
- stres i panika po wyczuciu za pomocą dotyku
- chęć ewakuacji trasą dobrze sobie znaną, bez względu na jej dostępność
- trudność lub niemożność szybkiego skompletowania i założenia odpowiedniego stroju
- brak reakcji na napisy i znaki ostrzegawcze

Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami wzroku:

- brak lęku przed ciemnością
- ufność w stosunku do osób widzących i dokładne wykonywanie ich poleceń głosowych
- dotyk, słuch, węch i smak kompensują brak wzroku, również przy rozpoznawaniu zagrożeń
- brak chęci samowolnego oddalania się i poruszania w nieznanym terenie, co ułatwia pracę ratownikom już po samej ewakuacji
- sprawność fizyczna i umysłowa, możliwy kontakt głosowy
- utrwalony nawyk poruszania się za przewodnikiem

Wskazówki

- Zanim nawiążesz kontakt fizyczny, uprzedź o tym osobę niewidomą. Wymień swoje imię i powiedz co się dzieje
- Osoby niewidome korzystają ze swoich rąk do utrzymywania równowagi, więc jeśli chcesz taką osobę poprowadzić, zaproponuj jej swoje ramię, zamiast chwycić ją za rękę
- Idąc opisz otoczenie i wskazuj przeszkody, np. schody („w górę” lub „w dół”)
- Jeśli chcesz ostrzec osobę niewidomą, zrób to w sposób konkretny.

Sam okrzyk „uwaga!” nie pozwoli jej zorientować się, czy ma się zatrzymać, uciekać, pochylić czy coś przeskoczyć.

Dysfunkcjemowy i słuchu

Ujemne aspekty ewakuacji osób z dysfunkcjami narządu słuchu (osoby głuche, niesłyszące, słabosłyszące, niedosłyszące):

- niemożność zbiorowego informowania o zagrożeniu za pomocą syren, głośników, odbiorników RTV, a także osób niosących pomoc
- konieczność rozmów migowych i czytania z ust - prowadzonych prawie indywidualnie
- niemożność lub kłopoty w uzyskaniu informacji o stanie zdrowia
- utrudniony lub wręcz niemożliwy kontakt w ciemności i zadymieniu
- nieznanomość języka migowego wśród większości społeczeństwa, a także wśród ratowników, co np. utrudnia przekazywanie informacji o obecności innych zagrożeń
- problemy ze zbudzeniem w salach szpitalnych, np. w szpitalach, internatach należy budzić każdego z osobna za pomocą dotyku, co powoduje znaczne opóźnienie

Elementy ułatwiające ewakuację dysfunkcjami narządu słuchu:

- sprawność fizyczna umożliwia samodzielne poruszanie się samodzielne wykonywanie zalecanych i zademonstrowanych czynności
- większość głuchoniemych potrafi czytać
- w grupach stale ze sobą przebywających istnieje nawyk przekazywania sobie nawzajem poleceń przełożonego
- wyostrome receptory wzroku, węchu i dotyku kompensują brak słuchu

Wskazówki:

- Zanim zaczniesz mówić do osoby niesłyszącej lub niedosłyszącej, upewnij się że na Ciebie patrzy. W zależności od sytuacji możesz zamachać ręką, dotknąć jej ramienia.
- Mów z twarzą zwróconą w kierunku rozmówcy.
- Jeżeli osoba niesłysząca lub niedosłysząca nie zrozumie któregoś zdania, nie powtarzaj go, a ujmij to, co chcesz powiedzieć inaczej.

Zaburzenia psychiczne

Zdrowie psychiczne jest dobre wtedy, gdy dana jednostka myśli, odczuwa, zachowuje się i interpretuje zachowanie innych w sposób racjonalny. Zaburzenia uznawane są za jeden z członów choroby psychicznej, który również wymaga odpowiedniej diagnozy. Polegają na utracie umiejętności odpowiedniej reakcji na bodźce oraz współistnienia z resztą środowiska.

Zaburzenia psychiczne to cała grupa chorobowa, która polega na dziwnych zachowaniach ze strony jednostki odbiegających od norm przyjętych przez otoczenie. Same zaburzenia psychiczne można zaliczyć również do chorób cywilizacyjnych.

Ujemne aspekty ewakuacji osób z zaburzeniami psychicznymi:

- kłopoty ze zrozumieniem i z przyswajaniem poleceń przekazywanych szybko, głośno, niezrozumiale i tonem rozkazującym
- agresja wobec otoczenia, osób i przedmiotów
- brak tolerancji w stosunku do osób nieznanych, obcych
- tendencja do ciągłego powtarzania tych samych czynności, zwłaszcza w sytuacjach pobudzenia emocjonalnego
- niezwykła ciekawość i chęć uczestniczenia w nowych sytuacjach, co może prowadzić do wchodzenia w strefę bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia
- barykadowanie pomieszczeń, krycie się, używanie siły fizycznej
- chwilowe zaniki świadomości, podczas których w żaden sposób nie można nawiązać kontaktu z chorym
- chęć powrotu do miejsca stałego pobytu, które odbierane jest jako jedyny gwarant bezpieczeństwa

- bardzo silna więź z innymi chorymi, co może być przyczyną konieczności ewakuacji 2-3 osób równocześnie
- często znaczna waga i niedołężność
- większe skupiska tych chorych nie wykazują cech życia w grupie
- może pojawić się nagle agresja, będąca wynikiem zmiany nastroju - może ona być niebezpieczna dla ratownika
- w trakcie czynności ratowniczych mogą ujawnić się, utajone do tej pory, tendencje samobójcze
- chorzy chętnie odgrywają rolę gapiów, tłumu, a także osób pomagających w akcji

Elementy ułatwiające ewakuację osób z zaburzeniami psychicznymi:

- normalna sprawność fizyczna umożliwia wykonywanie czynności ewakuacyjnych
- stosunkowo duże posłuszeństwo wobec poleceń znanego opiekuna, wychowawcy, członka rodziny
- chętnie przyjmują leki uspokajające
- możliwość wykorzystania znajomości, przyzwyczajęń i upodobań poszczególnych chorych przy wykonywaniu czynności ewakuacyjnych
- stosunkowo chętnie podchwytyją czynności wykonywane przez innych lub przywódcę grupy

Wskazówki:

- Stres może wpływać na zdolność funkcjonowania takiej osoby. Spróbuj ograniczyć do minimum napięcie towarzyszące danej sytuacji.
- Osoby z zaburzeniami psychicznymi mają różne osobowości i różne sposoby radzenia sobie ze swoją niepełnosprawnością. Niektórzy mogą mieć trudności z rozumieniem znaków społecznych, podczas gdy inni mogą być nadwrażliwi

Traktuj każdą osobę jako indywidualną jednostkę.

Większość osób z zaburzeniami psychicznymi nie jest agresywna.

Niepełnosprawność ruchowa

Niepełnosprawność ruchowa występuje w wielu różnych formach. Może dotyczyć całego ciała lub poszczególnych jego części (ręk, nóg, kręgosłupa). Może mieć charakter czasowy lub trwały. Jednymi z przyczyn niepełnosprawności ruchowej mogą być m.in.: porażenie mózgowie, stwardnienie rozsiane, uszkodzenia rdzenia kręgowego, urazy po wypadkach, dystrofia mięśniowa.

Ujemne aspekty ewakuacji osób z niepełnosprawnością ruchową:

- utrudniony lub całkowity brak możliwości samodzielnego poruszania się
- konieczność przenoszenia na rękach lub stosowania wózków i noszy podczas transportu
- konieczność doboru dróg ewakuacji, dostępnych np. dla wózków
- lęk przed pośpiesznym i nie zawsze wykonywanym konwencjonalnymi metodami transportem
- często znaczna waga

Elementy ułatwiające ewakuację osób z niepełnosprawnością ruchową:

- pełny i stały kontakt z otoczeniem za pomocą wszystkich receptorów
- brak utrudnień w komunikowaniu się z ratownikiem
- zwykle duże zaufanie do pomagającej zdrowej osoby

6. Utrzymanie obiektu budowlanego

Bezpieczeństwo użytkowania budynku i instalacji, w które jest wyposażony, zależy od ich stanu technicznego, a także od tego czy są one prawidłowo eksploatowane. Istniejące w budynku instalacje i urządzenia należy utrzymywać w ciągłej sprawności technicznej, a w szczególności poddawać przeglądom i czynnościom konserwacyjnym zgodnie ze stosownymi przepisami przeciwpożarowymi, Prawa Budowlanego oraz z dokumentacją techniczno - ruchową (DTR) i zaleceniami producentów.

Właściciel lub Zarządca powinien poddać obiekt kontroli:

okresowej, **co najmniej raz w roku**, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu, instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska, przewodów kominowych, wentylacyjnych; okresowej, **co najmniej raz na 5 lat**, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia. **Kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej** w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów.

Osoba dokonująca kontroli jest obowiązana bezzwłocznie pisemnie zawiadomić właściwy organ o przeprowadzonej kontroli.

Przeglądy, konserwacje i naprawy instalacji powinny przeprowadzać wyłącznie osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

TERMINY PRZEGLĄDÓW INSTALACJI I URZĄDZEŃ

Lp.	Rodzaj czynności	Wykonawca	Czasookres	Uwagi
1	Przegląd budowlany obiektu	Osoba posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności	Okresowa raz w roku oraz 5-letnia	

2	Pomiar rezystancji izolacji przewodów roboczych instalacji elektrycznej	Osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energet. i gazowych	Nie rzadziej niż co 5 lat	Oraz po każdej przebudowie, rozbudowie, naprawie.
3	Pomiar napięć i obciążeń w instalacji elektrycznej		Nie rzadziej niż co 5 lat	Oraz po każdej przebudowie, rozbudowie, naprawie.
4	Przegląd instalacji piorunochronnej		Nie rzadziej niż co 5 lat	Oraz po każdej przebudowie, rozbudowie, naprawie.
5	Przegląd przewodów kominowych i wentylacyjnych i usuwanie z nich zanieczyszczeń	Osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominiańskim - w odniesieniu do przewodów dymowych oraz grawitacyjnych przewodów spalinowych i wentylacyjnych. Osoby posiadające uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności - w odniesieniu do przewodów kominowych, o których mowa powyżej oraz do kominów przemysłowych, kominów wolnostojących oraz kominów lub	Raz w roku	Większa częstotliwość w zależności od war. użytkowych.

		przewodów kominowych, w których ciąg kominowy jest wymuszony pracą urządzeń mechanicznych.		
6	Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice	Osoby posiadające uprawnienia i autoryzacje producentów danych urządzeń ppoż. i gaśnic	Nie rzadziej niż raz w roku	Oraz po każdej przebudowie, rozbudowie, naprawie.

UWAGA: Każdorazowo z dokonanego przeglądu powinien być sporządzony protokół stwierdzający stan sprawności instalacji lub urządzenia ppoż. Ponadto wpis o dokonanych przeglądach, badaniach powinien być odnotowany w Książce budowlanej obiektu, stanowiącej dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego.

Kontrolę urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic. Harmonogram i zakres przeglądów technicznych urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic określono w **rozdziale 7** niniejszej instrukcji.

Za nadzór nad terminowością ww. przeglądów instalacji i urządzeń w budynku odpowiada zarządca / administrator budynku.

7. Urządzenia przeciwpożarowe i podręczny sprzęt gaśniczy zastosowany w obiekcie oraz zasady przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych

7.1. Techniczne systemy zabezpieczeń przeciwpożarowych

Urządzenia przeciwpożarowe - to urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności:

- stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające,
- urządzenia inertyzujące *),
- urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i **systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe **)**,
- urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych,
- **instalacje oświetlenia ewakuacyjnego,**
- **hydranty wewnętrzne** i zawory hydrantowe,
- **hydranty zewnętrzne,**
- pompy w pompowniach przeciwpożarowych,
- przeciwpożarowe klapy odcinające,
- **urządzenia oddymiające,**
- urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki,
- kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeżeli są wyposażone w systemy sterowania,
- **przeciwpożarowe wyłączniki prądu** oraz dźwigi dla ekip ratowniczych.

**) Inertyzacja to częściowe lub całkowite zastępowanie powietrza lub palnej atmosfery przez obojętny gaz. Inertyzacja jest rozważana, gdy ryzyko pożaru / wybuchu nie może być wyeliminowane przez inne środki. (przypis autora).*

***) kolorem niebieskim oznaczono te urządzenia, które są w budynku DPS.*

Urządzenia przeciwpożarowe w obiekcie powinny być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia do ich użytkowania jest przeprowadzenie odpowiednich dla danego urządzenia prób i badań, potwierdzających prawidłowość ich działania.

Wszystkie urządzenia przeciwpożarowe oraz gaśnice przenośne i przewożne powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym, zgodnie z zasadami i w sposób określony w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w dokumentacji techniczno-ruchowej oraz w instrukcjach obsługi, opracowanych przez ich producentów.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach ustalonych przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Budynek DPS nie jest wyposażony w stałe urządzenia gaśnicze związane na stałe z obiektem, zawierających zapas środka gaśniczego i uruchamianych samoczynnie we wczesnej fazie rozwoju pożaru, ani stałe samoczynne urządzenia gaśnicze wodne, a także w dźwiękowy system ostrzegawczy, umożliwiający rozgłaszanie sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych na potrzeby bezpieczeństwa osób przebywających w obiekcie, nadawanych automatycznie po otrzymaniu sygnału z systemu sygnalizacji pożarowej, a także przez operatora. Urządzenia powyższe nie są wymagane w oparciu o postanowienie rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719).

Budynek chroniony jest za pomocą systemu sygnalizacji pożarowej z zapewnieniem ochrony całkowitej (pełnej) budynku, tj. chronione są wszystkie przestrzenie budynku z wyjątkiem obszarów niewymagających ochrony zgodnie z ustaleniami standardu projektowego (np. pomieszczenia „mokre”, pustki budowlane itp.).

SSP obejmuje urządzenia sygnalizacyjno - alarmowe, służące do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o zaistniałym pożarze w budynku. System oparty jest na czujkach optycznych dymu, optyczno-temperaturowych (w pomieszczeniach socjalnych z aneksami kuchennymi), czujkach zasysających w szybach windowych i stacjach trafo, ręcznych ostrzegaczach pożarowych (ROP) oraz elementach kontrolno-sterujących. **Do alarmowania użytkowników budynku o pożarze służą sygnalizatory akustyczne.**

System natychmiast informuje o wystąpieniu alarmu, awarii lub demontażu czujek, precyzyjnie lokalizując punkt (pomieszczenie), z którego nadchodzi sygnał, co pozwoli personelowi zareagować z maksymalną skutecznością i szybkością.

Ręczny ostrzegacz pożarowy (ROP) służy do natychmiastowego, ręcznego włączenia alarmu. Uruchomienie ostrzegacza przebiega dwuetapowo - polega na uderzeniu i zbitiu szybki zabezpieczającej oraz wciśnięciu przycisku.

Ręczny ostrzegacz pożarowy i jego oznakowanie.

System posiada tzw. monitoring pożarowy, czyli automatyczne przekazanie sygnału o pożarze do Miejskiego Stanowiska Kierowania Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie poprzez stację monitorującą.

KOD OBIEKTU: 9973

Telefon dyżurny do stacji monitoringu: 12 269 52 10, 509 254 504

Instalacja awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego

Oświetlenie ewakuacyjne służy do przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji ludzi w przypadku zaniku napięcia podstawowego (oświetlenia podstawowego) spowodowanego przez pożar lub inne zagrożenie. Awaryjne oświetlenie ewakuacyjne będzie się uruchamiać:

- w przypadku całkowitego uszkodzenia zasilania oświetlenia podstawowego,
- w przypadku lokalnego uszkodzenia takiego, jak np. uszkodzenie obwodu końcowego.

Budynek posiada instalację awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego. Zastosowano oprawy awaryjne (oświetlające) oraz ewakuacyjne (z podświetlonym piktogramem ewakuacyjnym), posiadające własne źródła zasilania rezerwowego (akumulatory).

Czas działania opraw na zasilaniu awaryjnym - minimum 1 godzina.

Oświetlenie awaryjne - ewakuacyjne prócz zapewnienia wymaganego natężenia oświetlenia na powierzchni dróg ewakuacyjnych, realizuje również funkcję oznakowania ewakuacyjnego kierunkowego - wskazującego jednoznacznie drogi, kierunki i wyjścia ewakuacyjne. Znaki kierunkowe podświetlane wykonano w funkcji „na jasno”, to znaczy jako działające (świecące) podczas użytkowania obiektu.

Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa

Budynek wyposażony jest w instalację wodociagową ppoż. z hydrantami 25 z wężem półsztywnym w części nadziemnej oraz hydrantami 33 z wężem półsztywnym w garażu (G02, G01). Instalacja wykonana została jako obwodowa, nawodniona z rur stalowych, odrębna od instalacji wody użytkowej (rozdzielenie za hydroforem). Zasilana z miejskiej sieci wodociągowej poprzez zestaw hydroforowy, wspólny do celów socjalno-bytowych i przeciwpożarowych. MPa).

Szafki hydrantowe oznakowane są znakiem (wg PN-EN ISO 7010):

Szafka hydrantowa

Szafka hydrantowa z miejscem na gaśnicę

Lokalizację hydrantów w budynku zaznaczono na załączonych planach ewakuacyjnych budynku. Sposób użycia hydrantu opisano dokładnie w rozdziale 8.2. Gaszenie

7.2. Gaśnice

7.2.1. Dobór gaśnic

Budynek wyposażony jest w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikiem norm europejskich (EN). Rodzaj gaśnic dostosowany jest do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie:

GRUPY POŻARÓW

Materiały stałe	Ciecze palne	Gazy palne	Oleje i tłuszcze
• drewno • papier • węgiel • tworzywa sztuczne • słoma, siano	• paliwa • alkohole • rozpuszczalniki • oleje, lakiery • smoła, parafina, wosk	• gaz ziemny (metan) • propan • butan • acetylen • wodór	• oleje, tłuszcze w urządzeniach kuchennych

Pożary metali, np. sól, magnez, aluminium, uran

Zgodnie z przepisami przeciwpożarowymi jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej ZL oraz na każde 300 m² powierzchni strefy pożarowej PM (do 500 MJ/m²).

Zabezpieczenie obiektu stanowią będą **gaśnice proszkowe 4 kg ABC** (GP -4x ABC,) umieszczone w szafkach hydrantowych. Pomieszczenia elektryczne (rozdzielnia NN, SN, BMS) zostaną wyposażone w gaśnice przeznaczone do gaszenia urządzeń pod napięciem - **gaśnice śniegowe**, przy czym w rozdzielni SN z dopuszczeniem do gaszenia wysokich napięć (do 245 kV).

Gaśnice należy chronić przed uszkodzeniami mechanicznymi (zbiorniki ciśnieniowe) oraz przed oddziaływaniem wysokich temperatur. Miejsca, w których znajdują się gaśnice powinny być oznakowane:

Dokładna lokalizacja gaśnic w budynku - patrz załącznik „PLANY”.

7.2.2. Rodzaje gaśnic w obiekcie

Gaśnice proszkowe

Gaśnice proszkowe cechuje wysoka skuteczność gaśnicza proszków. Proszki gaśnicze podane w strefę spalania działają głównie inhibicyjnie, w pewnym stopniu również podanie silnego strumienia proszku pozwala zdmuchnąć płomień znad palącego się materiału. Gaśnice tego typu wykonywane są w dwóch odmianach: pod stałym ciśnieniem (typu X), w których środek gaśniczy znajduje się w zbiorniku stale pod ciśnieniem gazu roboczego oraz z dodatkowym zbiornikiem zawierającym gaz roboczy (typu Z). W pierwszym przypadku wypływ proszku przez dyszę jest możliwy bezpośrednio po wyciągnięciu zawleczki i otwarciu zaworu. W drugim przypadku otwarcie zaworu jest poprzedzone przebicciem przepony dodatkowego zbiornika z gazem roboczym, co umożliwia jego przepływ do zbiornika środka gaśniczego. Gaśnice te nadają się do gaszenia pożarów grup A, B i C oraz instalacji i urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem do 1000V (w odmianach „plus” nawet do 245 kV).

Gaśnice śniegowe

Gaśnice tego typu wykonywane są jako wysokociśnieniowe butle zaopatrzone w zawór i dyszę wylotową. Skroplony dwutlenek węgla znajdujący się w gaśnicach śniegowych jest gazem cięższym od powietrza i jego głównym działaniem gaśniczym jest obniżenie stężenia tlenu w strefie spalania. Gaz podczas rozprężania osiąga temperaturę -79°C u wylotu dyszy. Po uruchomieniu gaśnicy, dwutlenek węgla pod własnym ciśnieniem wydostaje się samoczynnie na zewnątrz. Zbiorniki tych gaśnic poddawane są stale oddziaływaniu wysokiego ciśnienia i w związku z tym są wyposażone w zawór bezpieczeństwa.

Gaśnica tego typu może być użyta do gaszenia pożarów grup B i C oraz instalacji i urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem do 1000V (w odmianach „plus” nawet do 245 kV).

UWAGA: Sposób użycia gaśnic opisano dokładnie w rozdziale 8.2. Gaszenie

7.2.3. Przeglądy techniczne i konserwacja gaśnic

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne gaśnic należy przeprowadzać zgodnie z zaleceniami producenta, jednak **nie rzadziej niż jeden raz w roku**. Fakt dokonania przeglądu oraz data następnego powinny być potwierdzone przez naklejenie na gaśnicę kontrolki z podpisem konserwatora. Każda gaśnica powinna przejść remont wraz z wymianą środka gaśniczego zgodnie z instrukcją serwisową producenta gaśnicy.

Sprzęt, który nie przejdzie pomyślnie przeglądu i czynności konserwacyjnych powinien zostać wyremontowany lub wycofany z użytku. W przypadku zbiorników ciśnieniowych (gaśnice typu X) każde uszkodzenie lub wgniecenie na gaśnicy eliminuje ją z dalszego użytkowania.

Gaśnice w obiektach muszą być rozmieszczone:

- 1) w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
 - a) przy wejściach do budynków,
 - b) na klatkach schodowych,
 - c) na korytarzach,
 - d) przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz;

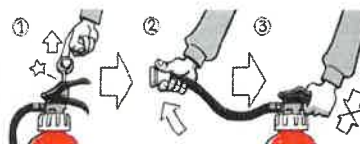
- 2) w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki);
- 3) w obiektach wielokondygnacyjnych - w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.

Przy rozmieszczaniu gaśnic muszą być spełnione następujące warunki:

- 1) odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30 [m];
- 2) do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 [m].

Uruchamianie gaśnic TYP X (z manometrem):

1. Zrywamy plombę i wyjmujemy zawleczkę.
2. Wąż (dysze) kierujemy w stronę ognia.
3. Wciskamy dźwignię, powodując wyzwolenie środka gaśniczego.

7.3. Przeglądy techniczne i konserwacja urządzeń przeciwpożarowych

Hydranty wewnętrzne 25, 33

Hydranty zgodnie z obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi i Polską Normą dot. konserwacji hydrantów wew. podlegają przeglądowi oraz badaniu ciśnienia i wydajności **nie rzadziej niż raz w roku**. Minimalna wydajność hydrantu 25 powinna wynosić 1,0 dm³/s, zaś hydrantu 33 - 1,5 dm³/s w najbardziej niekorzystnie położonych hydrantach. Ponadto instalacja wodociągowa powinna zapewniać możliwość jednoczesnego poboru wody na jednej kondygnacji budynku lub w jednej strefie pożarowej z dwóch sąsiednich hydrantów wewnętrznych. Badanie jednoczesności poboru wody winno być wykonywane podczas corocznego przeglądu hydrantów.

Badanie ciśnienia i wydajności hydrantów powinno zostać potwierdzone protokołem zawierającym: datę pomiaru, imię i nazwisko wykonującego pomiar, rodzaj sprzętu użytego do pomiaru, lokalizację, rodzaj zaworu hydrantowego oraz wyniki liczbowe.

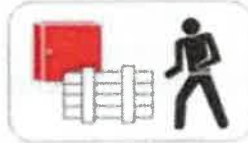
Sposób użycia hydrantu:

1. Otworzyć szafkę.
2. Rozwinąć wąż - w przypadku hydrantów z wężem półsztywnym nie ma potrzeby rozwijania całego węża z bębna.
3. Odkręcić zawór hydrantowy.
4. Otworzyć zawór prądownicy.
5. Skierować strumień wody na ogień - prądownica pozwala na podanie zarówno zwartego jak i rozproszonego prądu wody.

Nie jest wskazane używanie hydrantów wewnętrznych (wody) do gaszenia pożarów w obrębie elektroniki użytkowej oraz instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem (niszczące działanie wody oraz możliwość porażenia prądem). W związku z powyższym pełne wykorzystanie hydrantu wewnętrznego do gaszenia ewentualnego pożaru może nastąpić tylko w ostateczności (np. po wykorzystaniu najbliższych gaśnic) będących na wyposażeniu budynku.

INSTRUKCJA

GASZENIA POŻARÓW ZA POMOCĄ HYDRANTU DN 19, 25, 33

TAK	NIE
 Otwórz drzwi szafki hydrantu. Zapewnij szybkie otwarcie szafki (w przypadku zamka patentowego kluczyk); powinien być łatwo dostępny). Najlepszym rozwiązaniem jest zamek euro lub zatrzaskowy.	 Nie zastawiać hydrantu. Nie zamykać szafki hydrantowej w sposób uniemożliwiający szybkie otwarcie.
 Wysuń bęben z węzłem z szafki. Odkręć zawór hydrantowy do oporu. Chwyć za koniec węża z prądownicą i rozwin wąż ze zwinie na odległość około 3 m od ognia.	 Nie odkręcaj zaworu wodnego i prądownicy na siłę. Jeżeli odkręcanie sprawia duży opór, sprawdź czy zawór jest już odkręcony. Sprawdź kierunek odkręcania oznaczonego na prądownicy.
 Po rozwinieciu węża otwórz zawór prądownicy zgodnie ze wskazaniem strzałki i skieruj ogień na źródło ognia. Prądownica służy do zamykania i otwierania oraz regulacji strumienia zwarty i rozproszonego.	 Nie wolno kierować silnego strumienia bezpośrednio na ludzi. Do gaszenia ludzi ustaw strumień rozproszony. Duże ciśnienie wody może spowodować niebezpieczny wypadek.
 Podążaj strumieniem w kierunku ucieczki ognia. Opanując zaworem prądownicy uzyskasz strumień zwarty lub rozproszony w zależności od potrzeby.	 Nie kieruj strumienia na ogień pomijając źródło ognia. Nie gasić urządzeń elektrycznych pod napięciem. Grozi porażeniem prądem. Nie gasić paliw płynnych, oleju, tłuszczu roślinnego i zwierzęcego. Grozi wybuchem.
 Zachowaj bezpieczną odległość. W celu zwiększenia skuteczności gaszenia należy prowadzić akcję gaśniczą z 2 hydrantów jednocześnie lub dodatkowo użyć gaśnicy.	 Nie odchodź z miejsca pogotewka aż do przyjazdu straży pożarnej lub dopóki nie będziesz pewien, że ogień został całkowicie ugaszony.
 SERWIS Hydrant po każdorazowym użyciu powinien być przegląd techniczny w autoryzowanej firmie serwisowej.	 Nie odkładaj na później przegląd techniczny hydrantu. Bądź zawsze przygotowany do akcji gaszenia.

Węże tłoczne będące na wyposażeniu hydrantów podlegają próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze nie rzadziej niż raz na 5 lat. W przypadku pozytywnego wyniku próby węże cechuje się na nasadzie podając rok następnej próby. Gdy wynik próby będzie negatywny należy wymienić wąż na nowy.

Dla potrzeb ochrony ppoż. jako zaopatrzenie wodne budynku DPS mają służyć również dwa hydranty zewnętrzne ziemne (własność Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie) oraz wewnętrzne hydranty HW-25, zlokalizowane przy wejściach 3 klatek schodowych.

Miejsca lokalizacji hydrantów zewnętrznych i wewnętrznych wykazano na rzutach budynku w ostatniej części opracowania.

Dodatkowo jako zewnętrzne zaopatrzenie wodne dla celów ppoż. budynku DPS może stanowić przepływający w pobliskim sąsiedztwie potok.

Ppoż. wyłącznik prądu

Przegląd techniczny i czynności konserwacyjne zgodnie z zaleceniami producenta, jednak **nie rzadziej niż raz w roku**. W czasie przeglądu powinno być sprawdzone minimum:

- 1) stan techniczny wyłącznika i przycisku sterującego (poluzowanie śrub, zacisków, nadpalenia, ubytki itp.),
- 2) próba zadziałania wyłącznika,
- 3) pomiary mające na celu sprawdzenie czy po wyłączeniu nie ma napięcia w budynku (z wyj. urządzeń, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru),
- 4) oznakowanie wyłącznika, czy jest zachowany swobodny dostęp do niego.

Osoba przeprowadzająca przegląd techniczny i czynności konserwacyjne wyłącznika przeciwpożarowego powinna posiadać „uprawnienia elektryczne” oraz rzeczywistą wiedzę w zakresie działania tego urządzenia. Zasadne jest, aby przedmiotowy przegląd odbywał się pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za ochronę ppoż. w obiekcie. Powyższe wynika między innymi z potrzeby zapobiegania sytuacjom, w których w wyniku nieuwzględnienia specyfiki obiektu, w którym zlokalizowany jest przeciwpożarowy wyłącznik prądu, w trakcie jego przeglądu mogłoby dojść do powstania zagrożenia, np. w wyniku zakłócenia pracy urządzeń technicznych zainstalowanych w obiekcie lub parametrów prawidłowego procesu technologicznego.

Za przeglądy gaśnic oraz urządzeń przeciwpożarowych w obiekcie odpowiadają zewnętrzne firmy posiadające odpowiednie autoryzacje dot. przeglądów i konserwacji sprzętu gaśniczego i urządzeń ppoż.

8. Praktyczne sprawdzenie warunków i organizacji ewakuacji

Zgodnie z postanowieniem § 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719) z każdego miejsca w obiekcie, przeznaczonego do przebywania ludzi, zapewnia się odpowiednie warunki ewakuacji, umożliwiające szybkie i bezpieczne opuszczanie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także zastosowanie technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegających na:

- 1) zapewnieniu dostatecznej liczby, wysokości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
- 2) zachowaniu dopuszczalnej długości, wysokości i szerokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;
- 3) zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzieleń dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń;
- 4) zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno-budowlanych zapewniających usuwanie dymu;
- 5) zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego i zapasowego) w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych;
- 6) zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych przez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

Odpowiednie warunki ewakuacji określają przepisy techniczno-budowlane. Użytkowany budynek istniejący uznaje się za zagrażający życiu ludzi, gdy występujące w nim warunki techniczne nie zapewniają możliwości ewakuacji ludzi.

Właściciel lub zarządca obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien, co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu.

W przypadku obiektów, w których **cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników**, praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji należy dokonać - co najmniej raz na rok, jednak w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników.

W przypadku obiektu zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi **ZL II** oraz w budynkach zakwaterowania osadzonych zlokalizowanych na terenach zakładów karnych i aresztów śledczych, **zakres i obszar budynku objęty praktycznym sprawdzeniem organizacji i warunków ewakuacji musi być uzgodniony z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej.**

Właściciel lub zarządca obiektu powiadamia właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej o terminie przeprowadzenia działań, o których mowa w ust. 1, nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

Zgodnie z postanowieniem **rozporządzenia MSWiA** z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719 z dnia 22 czerwca 2010 r.) właściciele, zarządcy lub użytkownicy są zobowiązani do oznakowania znakami zgodnymi z Polskimi Normami m.in.:

- dróg i wyjść ewakuacyjnych oraz pomieszczeń, w których zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi są wymagane co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
- miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
- dróg pożarowych.

9. Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

9.1. Postanowienia wstępne

Do prac niebezpiecznych pod względem pożarowym zalicza się w szczególności:

- prace remontowo-budowlane z użyciem ognia otwartego prowadzone wewnątrz obiektu, na dachach i na terenie przyległym,
- prace ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów palnych, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe,
- wszelkie prace prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem,
- inne prace z ogniem otwartym, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np. spawanie, cięcie gazowe, elektryczne, mechaniczne,
- używanie materiałów pirotechnicznych,
- stosowanie płynów, gazów i materiałów palnych do malowania, lakierowania, klejenia, mycia itp.,
- prace porządkowe przy usuwaniu materiałów niebezpiecznych pożarowo.

W czasie normalnego funkcjonowania obiektu nie przewiduje się prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym. Prace takie mogą być prowadzone w czasie przebudowy, rozbudowy, modernizacji, remontów lub usuwania powstałych awarii.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym osoba zamierzająca prowadzić tego typu prace powinna każdorazowo uzgodnić to z zarządcą budynku i powiadomić o rodzaju planowanych prac, ich specyfice oraz zakresie i czasie trwania - *dotyczy to także najemcę lokalu w przypadku, gdy przewiduje prowadzenie takich prac.*

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed, w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.

Wymagania, o których mowa powyżej ustalane są każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie.

Do przestrzegania postanowień INSTRUKCJI zobowiązani są **wszyscy** pracownicy | uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, osoby nadzorujące przebieg tych prac oraz firmy z zewnątrz wykonujące prace na

terenie obiektu.

Całkowitą odpowiedzialność za prawidłowy i bezpieczny przebieg i wykonanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym PONOSI WYKONAWCA TYCH PRAC!

Zarządca budynku zawierając umowy na wykonywanie prac inwestycyjnych i remontowych zobowiązany jest do wpisywania w umowach klauzul zobowiązujących wykonawców tych prac do przestrzegania przepisów przeciwpożarowych i wymagań określonych w niniejszej Instrukcji.

Zapis o odpowiedzialności wykonawcy za bezpieczne pod względem przeciwpożarowym przeprowadzenie tych prac powinien znaleźć się w umowie, a jeżeli prace prowadzone są na podstawie zlecenia w oddzielnym oświadczeniu wykonawcy.

Każdorazowo przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, prace należy ocenić pod kątem bezpieczeństwa, tj.:

1. Ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane.
2. Ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu.
3. Wskazać osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy.
4. Zaznaczyć osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.
5. Sporządzić protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowym według załącznika do instrukcji.

Oceny tej dokonuje wykonawca prac wraz z zarządcą i/lub właścicielem budynku, wypełniając protokół zabezpieczenia prac - załącznik nr 2.

W przypadku wątpliwości zarządca / właściciel budynku może zażądać dodatkowej oceny wykonanej przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje z zakresu ochrony przeciwpożarowej lub BHP.

Ustalenia w protokole stanowią podstawę do uzyskania pisemnego **ZEZWOLENIA** (załącznik nr 3) na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, które każdorazowo wydać zarządca lub właściciel budynku.

Prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym na terenie obiektu, bez pisemnego zezwolenia jest zabronione.

Odpowiedzialnym za organizację prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz za ewidencjonowanie i przechowywanie protokołów i zezwoleń jest zarządca budynku.

9.2. Ogólne wytyczne prowadzenia prac niebezpiecznych

- 1) Wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcyjne budynku znajdujących się w nim instalacji technologicznych należy zabezpieczyć przed zapaleniem.
- 2) Prace niebezpieczne w pomieszczeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekroczy 10 % dolnej granicy wybuchowości.
- 3) W miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru - np. gaśnice, wiadra z wodą, rozwinięta linia gaśnicza z hydrantu wewnętrznego itp.

- 4) **Po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz przyległe rejony. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 15, 30, 60 minut, 2 i 4 godzin, a następnie 8 godzin, licząc od czasu zakończenia prac.**
- 5) Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego uprawnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje.
- 6) Osoba zlecająca i odpowiedzialna za przebieg i zabezpieczenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym jest obowiązana przed ich rozpoczęciem do zapoznania wyznaczonych osób z zagrożeniami pożarowymi oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.
- 7) Prace prowadzić zgodnie z założeniami przyjętymi w protokole prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.
- 8) Sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

Szczegółowy zakres prowadzenia prac oraz sposoby ich zabezpieczenia przed powstaniem pożaru, a także wykaz osób kontrolujących miejsce wykonywania prac powinien być określony w protokole zabezpieczenia prac - zał. nr 2

10.Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz przepisami ppoż.

Znajomość niniejszej Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego obowiązuje wszystkich stałych użytkowników budynku, tj. najemców poszczególnych lokali oraz Inwestora, zarządcy / administratora budynku oraz pracownika ochrony / portiera.

Za zapoznanie użytkowników z niniejszą Instrukcją odpowiada właściciel / zarządca budynku lub inna wyznaczona osoba. Powinien on udostępnić egzemplarz IBP (w wersji papierowej lub elektronicznej) - lub wyciąg z IBP - każdemu najemcy oraz lokatorom.

Najemca oraz właściciel firmy zewnętrznej, której pracownicy wykonują jakiegokolwiek prace na terenie obiektu zobowiązany jest do zapoznania swoich pracowników z niniejszą IBP, otrzymaną od właściciela lub zarządcy budynku. Po zapoznaniu każda osoba powinna wypełnić oświadczenie - załącznik nr 1. Dopuszczalne jest wypełnienie jednego wspólnego oświadczenia przez firmę zewnętrzną z dołączoną listą pracowników wraz z ich własnoręcznymi podpisami. Oświadczenia te powinny być przechowywane w dokumentach związanych z ochroną ppoż. obiektu lub razem z Instrukcją.

Szkolenia wstępne i okresowe z zakresu BHP, wynikające z odrębnych przepisów, przeprowadzane są zgodnie z czasookresami wskazanymi we właściwych rozporządzeniach dot. szkoleń pracowników. Szkolenia te prowadzą najemcy we własnym zakresie.

Osoby wyznaczone do udzielania pierwszej pomocy oraz działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji (rozdział 5.2 niniejszej IBP) powinny przejść gruntowne szkolenie z zakresu pierwszej pomocy oraz ochrony przeciwpożarowej wraz z praktycznymi ćwiczeniami z użyciem gaśnic i hydrantu.

11. Wykaz aktów prawnych, literatury oraz innych źródeł, na których oparto instrukcję

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1372 ze zm.)
2. Ustawa z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. 2019. poz. 1187 ze zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jednolity Dz. U. 2019, poz. 1065)
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109, poz. 719 ze zm.)
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. nr 124, poz. 1030)
6. PN-EN ISO 7010. Symbole graficzne. Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa. Zarejestrowane znaki bezpieczeństwa
7. PN-EN 1838:2013 Zastosowania oświetlenia. Oświetlenie awaryjne
8. PN-EN 671-3:2009 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Część 3: Konserwacja hydrantów wewnętrznych z węzem półsztywnym i hydrantów wewnętrznych z węzem płasko składanym
9. CEN/TS 54-14:2004 Specyfikacja Techniczna. Systemy sygnalizacji pożarowej. Część 14. Wytyczne planowania, projektowania, instalowania, odbioru, eksploatacji i konserwacji
10. Witold Frankowski, „Skrypt Inspektora Ochrony Przeciwpożarowej”, Ośrodek Techniki Pożarnictwa, Warszawa 2012
11. Projekt budowlany, dokumentacja wykonawcza obiektu oraz projekty branżowe instalacji i urządzeń.

12. Ramowe zasady postępowania ratowniczego podczas pożarów w budynkach domów pomocy społecznej

1. Po zauważeniu pożaru przez pracownika domu pomocy społecznej należy natychmiast podjąć działania ostrzegawcze, pierwszej pomocy, ewakuacyjne, gaśnicze i alarmowania straży pożarnej, oczywiście w miarę możliwości.
2. Powiadomić kierownictwo domu pomocy społecznej (dps) o zdarzeniu.
3. Dyrektor lub jego przedstawiciel powinni zorganizować akcję ewakuacyjną i gaśniczą oraz przejąć kierowanie tymi działaniami.
4. Niezwykle ważne jest, aby kierujący tymi działaniami jasno przydzielił zadania pracownikom do tego wyznaczonym.
5. Stanowisko kierowania Państwowej Straży Pożarnej powinno zadysponować w pierwszym rzucie straż pożarną, zespoły ratownictwa medycznego, w tym lotnicze (gdy będzie taka potrzeba), policję oraz straż miejską.
6. Stanowisko kierowania PSP powinno powiadomić przełożonych, wojewódzkie stanowisko koordynacji ratownictwa komendy wojewódzkiej PSP, wydziały zarządzania kryzysowego oraz służby, inspekcje i inne instytucje wg. właściwości.
7. O sytuacji powiadomić najbliższy Ośrodek Interwencji Kryzysowej. W sytuacjach skrajnych wesprzeć Ośrodki transportowo (skierować po pracowników Ośrodka samochód straży pożarnej, policji lub straży miejskiej).
8. To pracownik tego Ośrodka będzie na miejscu akcji ratowniczej koordynował wsparciem psychologicznym. Należy pamiętać, że pracownicy Ośrodka zapewnią, w razie potrzeby, wsparcie psychologiczne służbom ratowniczym, medycznym i policji.
9. Miejsce zbiórki dla pensjonariuszy wyewakuowanych powinno być zlokalizowane, w miarę możliwości, stosunkowo daleko od miejsca pożaru. To bardzo ważne, ponieważ pensjonariusze nie powinni przeżywać sytuacji związanej z prowadzeniem akcji ratowniczej (to dla nich wielki stres oraz poczucie zagrożenia i niepewności). W zależności od sytuacji i od pogody pensjonariuszy można przetransportować do obiektów rezerwowych.
10. Należy zorganizować transport dla pensjonariuszy (busy, autobusy, inne środki komunikacji).
11. Personel dps powinien, ze szczególną troską, zadbać o zdrowie swoich pensjonariuszy (ciągła obecność przy pensjonariuszach i wsparcie medyczne oraz psychologiczne).
12. Personel dps powinien uruchomić procedurę powiadamiania rodzin pensjonariuszy o powstałej sytuacji.
13. Przedstawiciel dps powinien przedstawić sytuację przybywającemu pierwszemu dowódcy straży pożarnej (lub kierownikowi zespołu ratownictwa medycznego oraz dowódcy patrolu policyjnego). To niezwykle ważne i konieczne. To początek zarządzania informacją na miejscu akcji ratowniczej.
14. Pierwszy przybyły dowódca straży pożarnej przejmuje kierowanie działaniem ratowniczym i określa zamiar taktyczny (cel ratowniczy).

15. Kierujący działaniem ratowniczym (Kdr) powinien podzielić działania na ratowniczo-ewakuacyjne, gaśnicze, medyczne, wsparcia psychologicznego i zabezpieczenia socjalnego. Uwaga!!! Niezwykle ważne jest wsparcie psychologiczne dla pensjonariuszy.
16. Podczas ewakuacji niepełnosprawnych należy ich uspokajać i nawiązać z nimi kontakt.
17. W pierwszej fazie działań ratowniczych należy prowadzić segregację pierwotną.
18. Kdr powinien zorganizować łączność na potrzeby akcji ratowniczej oraz wyznaczyć dowódców odcinków bojowych. Kdr współdziała z koordynatorem medycznych działań ratowniczych i kierownikiem zespołu psychologów.
19. Pensjonariuszy poszkodowanych należy wyewakuować do wcześniej wyznaczonego punktu pomocy medycznej, a pozostałych do punktu socjalnego.
20. Na miejsce akcji ratowniczej należy zadysponować w pierwszym rzucie dużą liczbę noszy.
21. Zapewnić namioty do zorganizowania punktu medycznego, psychologicznego i socjalnego. Punkty medyczny, psychologiczny i socjalny organizuje kdr, w uzgodnieniu z koordynatorem medycznych działań ratowniczych i kierownikiem zespołu psychologów.
22. Punkty te, w miarę możliwości, należy zlokalizować jak najdalej od miejsca pożaru i działających sił i środków.
23. Należy przeszukać wszystkie pomieszczenia, które są zlokalizowane w pobliżu pożaru (pomieszczenia, które były w strefie oddziaływania dymu i innych czynników). Decyzje w tym zakresie podejmuje kdr.
24. Powiadomić jak najszybciej o sytuacji rodziny i najbliższych pensjonariuszy oraz zorganizować punkt kontaktu z przybywającymi rodzinami i najbliższymi.
25. Zorganizować punkt do kontaktów ze środkami masowego przekazu.
26. Uruchomić proces zarządzania kryzysowego na poziomie gminy i powiatu.
27. Wstrzymać ruch drogowy w pobliżu akcji ratowniczej. Zadania te realizuje policja i gminna straż miejska.
28. Po zakończeniu akcji ratowniczej poinformować środki masowego przekazu o sytuacji.

Oświadczenie o zapoznaniu z IBP

Niniejszym oświadczam, że zapoznałem(am) się z postanowieniami zawartymi w **INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO** dla budynku Domu Pomocy Społecznej w Krakowie znajdującego się przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie, których zobowiązuje się przestrzegać

Lista osób zapoznanych z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
1			
2			
3			
4			
5			

-wzór-

PROTOKÓŁ NR.....

**ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO PRAC NIEBEZPIECZNYCH
POD WZGLĘDEM POŻAROWYM**

1. Nazwa i określenie budynku, pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

2. Kategoria zagrożenia ludzi, gęstość obciążenia ogniowego oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu/miejscu prac:

3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym budynku, pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

4. Sposób zabezpieczenia pożarowego budynku, pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

5. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

6. Środki i sposób alarmowania współpracowników i straży pożarnej w przypadku powstania pożaru:

7. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

8. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

9. Osoba(y) zobowiązana(e) do przeprowadzenia kontroli rejonu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym po ich zakończeniu:

Podpisy członków komisji:

Kraków, dnia

r.

-wzór-

ZEZWOLENIE NR

NA PRZEPROWADZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

1. Miejsce pracy:

(budynek, kondygnacja, pomieszczenie, instalacja)

2. Rodzaj pracy:

3. Czas pracy:

- data:
- godzina rozpoczęcia:
- godzina zakończenia:

4. Zagrożenie pożarowo-wybuchowe w miejscu pracy:

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru-wybuchu:

6. Środki zabezpieczenia:

a) przeciwpożarowe:

b) bhp:

c) inne:

7. Sposób wykonania pracy:

8. Osoby odpowiedzialne za:

a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

> Nazwisko i imię

Wykonano: Podpis

b) wyłączenie rejonu prac spod napięcia elektrycznego

> Nazwisko i imię Wykonano: Podpis

c) dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów, pyłów:

> Nazwisko i imię Wykonano: Podpis

W miejscu prac występują / nie występują niebezpieczne stężenia.

d) stosowanie środków zabezpieczających, organizację pracy i instruktaż:

> Nazwisko i imię

Wykonano: Podpis

9. Zezwalam na rozpoczęcie prac

w dniu od godziny do godziny
(Zezwolenie jest ważne tylko po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8).

(podpis Właściciela budynku)

10. Prace zakończono w dniu o godzinie

Stanowisko pracy i jego otoczenie zostało sprawdzone i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam wykonanie robót:

Skontrolował:

(podpis)

(podpis)

-wzór-

Kraków, dn.....

Nadawca pisma (Właściciel / Zarządca)

**Komenda Miejska Państwowej Straży
Pożarnej w Krakowie**
ul. Westerplatte 19 31-033 Kraków

*Dot. przeprowadzenia próbnej ewakuacji
budynku Domu Pomocy Społecznej nr 1 w
Krakowie przy ul. Rozrywki w Krakowie.*

Właściciel / Zarządca obiektuzawiadamia, że - zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów - przeprowadzi w dniuo godzinie.....ćwiczebny alarm ewakuacyjny, mający na celu praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji w przedmiotowym budynku.

Budynek wyposażony jest w system sygnalizacji pożarowej z monitoringiem pożarowym do PSP.
Podczas ćwiczeń zostanie uruchomiony SSP.

Właściciel / Zarządca